

Déli Hirlap

Posta és társasági hivatal: Timișoara, Kolozsvár, Szentgyörgy-tér 4. Telefon: este 9 óráig 2-52, azonkor 10 vagy 2-42. Előfizetési árak külföldön: havonként 110 Lei, negyedévre 330 Lei, félévre 600 Lei és egész évre 1100 Lei vagy azokkal egyenlő értékű valuta

POLITIKAI NAPILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Dr. VUCHETICH ENDRE

Előfizetési árak Temesváron és vidéken kézbesítéssel havonként 80 Lei, negyedévre 240 Lei, félévre 450 Lei, egész évre 900 Lei. Köztisztviselők és állami nyugdíjasok részére: havonként 60 Lei, negyedévre 180 Lei, félévre 350 Lei, egész évre 700 Lei.

1929 / PENTEK / JANUÁR 11

ÁRA 4 LEI BUKARESTBEN 5 LEI

TIMIȘOARA, V. EVF. / 8 SZÁM

Magyar demokrácia és a régi recept

Írta: Németh Kálmán

A KÖZIGAZGATÁS REFORMJA. Kolozsvárról jelentik: Voien Nitescu erdélyi miniszter megbízást kapott a kormánytól, hogy tanulmányozza, milyen sürgős reformokra van szükség a közigazgatásban, különösen Erdélyre való tekintettel. A miniszter a megbízás alapján néhány nap múlva Kolozsvárra érkezik, ahol több ismert közigazgatási szaktekinnyel fog tanácskozást folytatni.

VÁROSI PÉNZEK MAGANBANKOKBAN. Bukarestből jelentik: A bukaresti városi tanács tegnapi ülésén felolvasták a belügyminiszter leiratát, amely szerint a polgármesteri hivatal a törvényes rendelkezésekkel ellentétben a város pénzeit magánbankoknál helyezte el. Így első sorban a Banca Generalanál és a Tarii Româneștinél huszonhét milliót helyeztek el, amely összeget pedig az országos letétpénztárba kellett volna deponálni. A belügyminiszter a legsürgősebb intézkedést követeli, hogy a törvény rendelkezéseit haladéktalanul tartsák be.

ALLANDÓ BIZALMATLANSÁG. Párisból jelentik: A radikálisok frakciója elhatározta, hogy valahányszor a kormány fölveti a bizalmi kérdést, a párt mindannyiszor ellene szavaz. Az eset nagy feltűnést keltett, mert a határozat meghozatalánál Herriot és Queuille volt miniszterek is jelen voltak. Mostantól fogva a balpártok is egységesen fognak a kormány ellen fellépni.

A KÖLCSÖN MEGKÖTÉSE ELŐTT. Bukarestből jelentik: Buzdugan, a párisi román pénzügyi delegáció tagja, tegnap Bukarestbe érkezett. Buzdugan jelentést tett a kölcsöntárgyalások eddigi eredményéről Maniu Gyula miniszterelnöknek és Popovici Mihály pénzügyminiszternek. A pénzügyminiszter kijelentette, hogy a külföldi kölcsön megkötése után új költségvetést nyújt be a parlamentnek. Ez a költségvetés lesz valódi számszerű kifejezése az államháztartás szükségleteinek. Buzdugan még ma visszatér Párisba és legújabb jelentések szerint a külföldi bankárokkal együtt jön majd Bukarestbe, amikor is aláírják a külföldi kölcsönszerződést.

Temesvár, jan. 10.
Utóbbi időben a legkülönbözőbb helyekről kommentálják a kisebbségek és ezek közül természetesen elsősorban a magyar kisebbség választási magatartását. Érdeklődéssel tekintünk a nagyon sokszor megígért gyulafehérvári határozatok megvalósítása elé. Tisztán szeretnők látni azt a barátságosnak beharangozott kisebbségekkel szembeni magatartását az új kormánynak, amely egyik alapvető programját képezte a nemzeti parasztpártnak. A legilletékesebbek ajkáról elhangzottak, sajnos, eddig nem kecségtetnek sok jóval. Okot keresnek egyrészt arra, hogy választási győzedelmünket a lehetőség lefokozzák a külföld előtt, másrésztől azt szeretnék elhívetni saját választóinkkal, hogy a Magyar Párt vezetőségének és szervezetének kevéssé demokratikus volta akadályai a nemzeti parasztpárt demokratikus kisebbségi programja megvalósításának.

Maniu miniszterelnök szerint ezen választás megmutatta, hogy a határszéli megyékben túlsúlyban élnek románok és csak kis számban magyarok. A valóság ezzel szemben az, hogy a határszéli megyék magyarsága nem tudott Temes-Torontál vármegyék kivételével kellően megszervezkedni. Az ostromállapot és sok helyütt a helyi hatóságok rosszindulata voltak okai annak, hogy a magyarságot nem tudtuk a Magyar Párt zászlaja alá tömöríteni. Éppen a határszéli Szatmármegye szomorú példája a teljes mozgási szabadság hiányának, ahol Szatmár város kivételével két év óta egyetlen falu részére sem adtak magyar párti gyűlésre engedélyt. Nem volt sokkal jobb Bihar- és Aradvármegyék helyzete sem.

A Magyar Párt vezetői az adott szabadsággal okosan akartak élni. Propagandagyűléseinken elhangzott szónoklatok, a vezetők felvonulása és általános magatartása a legszerényebb keretek között mozgott.

Dacára a román alkotmányban lefektetett jogainknak, amelyek szerint a magyar nemzeti zászló viselése meg van engedve, mi ezen joggal nem élünk, mert a kihívó viselkedésnek még a látszatát is kerülni akartuk. Megtették azonban Érmihályfalván és talán másutt is a kormánylista jelöltjei, hogy magyar nemzeti zászlóval jelentek meg színmagyar községekben. Legjobban mi örülnénk ennek a jelenségnek, ha ezt a megértés és nemzeti mivoltunk megbecsülése jegyében tették volna. Azonban közönséges agitációra használták voksok szerzése céljából.

Vajda Sándor miniszter azzal hárítja el a kormánytól a Magyar Párttal való választási kartel meghiusulását és a választást követően az együttműködés lehetőségét hogy pártunk grófoktól van vezetve és nem demokratikus. Azt mondja, hogy a Magyar Párt nem egyesíti magában Románia összmagyarságát. Nekünk kisebbségi sorsban élő magyaroknak erősségünk, jövőnk biztosítéka éppen az egységünk. Iskoláink, a magyarlakta vidékeken a közigazgatás és bíróságoknál a magyar nyelv használata az állami és közhivatalokban, valamint az állami üzemekben munkás fiainknak elhelyezkedési lehetőségei, az állami közterhek egyöntetű viselése, az állampolgári jogok egyforma szabad gyakorlása képezik a mi programunkat. Röviden úgy is mondhatnánk, hogy

nekünk magyaroknak Romániában demokratikus mindaz, ami magyar nemzeti mivoltunknál fogva, mint magyarokat bennünket megillet.

Pártunk összetartó kapcsa éppen abban van, hogy mi nem vallás, nem születési előjogoknál és nem foglalkozási ágak szerint, hanem tisztán nemzeti alapon egyesítjük egy táborba Románia összmagyarságát. Vajjon demokratikus volna-e vagy demokratisabb volna-e a mi pártunk, ha egyes magyarokat azért nem fogadtuk körünkbe, mert azok véletlenül grófi címmel születtek? Nem vétkeznénk sa-

ját fajunk ellen, ha egyes hasznos, áldozatkész, dolgozni akaró magyar ember munkásságát csak azért utasítanánk vissza, mert az gróf? Azt hiszem, ez volna a legantidemokratikusabb eljárás. Nekünk mindenki kedves, aki magát magyarnak vallja és aki velünk együtt érezve, velünk együtt küzd és szenved.

Az a körülmény, hogy ügyeink elbírálásánál tíz éven át minden szenvedésünk kuforrása az eredendő bűnnek deklarált magyar mivoltunk volt, társadalmi különbség nélkül egymásra utalt bennünket.

Miért nem mondja meg Vaida miniszter ur, hogy a nemzeti parasztpárt ugyanakkor, amikor a számarányánál fogva sokkal kisebb kisebbségi pártokkal választási kartelt kötött, velünk ezt egészen más okoknál fogva nem tette meg. Még most is úgy tekintenek bennünket, mint nemrégén uralkodó nemzetet alkotó elemeket, akik visszahívják a régi világot, akik ellenségei az új hazának. Vaida ugyanabba a hibába esett, mint elődjei, akik úgy gondolkodtak, hogy a román állami eszme ellenségei nem lehetnek azok, akik azelőtt is kisebbségi sorsban éltek, — tehát nem veszítettek hazát — ellenben igenis ellenségei azok, akik az uralomról lecsusztak. Szerintem sokkal helyesebb lett volna abból az igazságból kiindulni, hogy

erős támasza az államnak minden meglegedett polgára, ellenben veszélyt rejteget magában az elégedetlenség, hárkinek a kebelében is lakozzék.

Taktikai hibának találok azt, hogy az új kormány uralmának elején mutatkozó nehézségeket a régi recept szerint azzal akarja leplezni, hogy bűnbakot keres és mint erre legalkalmasabbat a magyarokat választja ki. Valósítsa meg a kormány programjához hiven az ígért újításokat, orvosolja a visszasságokat, mérjen egyforma mértékkel a haza minden fiának — ne feledje, hogy a gyűlölködés bukást — az alkotó munka barátokat eredményez.

Lugoson ugyanabban az időben jelenik meg a Déli Hirlap, mint Temesvárott

Szegény Szani János

esete, aki a házhelykiosztással olyan jól járt, hogy másnak épített házat

Temesvár, jan. 10.

Szani János magyar munkás-ember a temesvári Gyapjuipar telepén dolgozik, de a nagy lakásínség a városból kiszorította Mosnicára. Évek óta onnan gyalogol be a gyárba. Mindig az volt az álma és vágyainak nevével, hogy magának végre egy kis családi fészket építhessen. Ezre takarékoskodott régóta és a feleségével együtt éveken keresztül sanyarogtak, nélkülöztek, csak hogy félretehessenek pár ezer leit. És aztán elkövetkezett az az idő is, amikor mint katonaviselt embernek elismerték házhelyre való jogigényét. Szani Jánosnál nem is volt akkor boldogabb ember egész Mosnicán, sőt Temesvárott sem.

A házhelyeket ugyan még nem osztották ki mindjárt, azonban sok igényjogosult kinézte, kikéreste magának azt a helyet, amely neki erre a célra megtetszett.

Igy cselekedett Szani János is. A feleségével elment a Vörös-csárda közelében levő telepre, ahol az igényesek részére fentartott házhelyek voltak, ott aztán Szani is kinézett magának egy helyet. Aztán be is jelentette a helyet a községi bírónak és az állandó választmányának. Ott megnyugtatták és kijelentették, hogy a kiválasztott telket minden körülmények között megkapja. Szani János megköszönte a jóakaratot és csak azon sajnálkozott, hogy szép meleg ősz lévén, nem építhet mindjárt, legalább télen át már saját otthonában lakhatna. Ennél nincsen könnyebb dolog, mondták neki a községhez, csak építse föl nyugodtan a házat, ugyanis bizonyosan az övé lesz az a telek. És Szani János nekilátott, az építkezésnek.

Hajnalban, éjszakáig benyuló esteken, vasárnapokon és ünnepeken szakadatlanul dolgozott a feleségével és rokonságával együtt. És mielőtt bekövetkezett a tél, a szobából és konyhából álló ház — büszkén nevezte el a konyháját Szani János — készen állott. Be is költözött mindjárt a feleségével.

Most folyt le azután a házhelyek hivatalos kiosztása. Temesvárról kijöttek a hivatalos urak, akiknek vezetője járásbíró volt. Az urak sorra járták a háztelkek számára fentartott területet és minden igényjogosultnak kijelölték és kicövekeltek azt az egy hold földet, amelyet számára felsőbb helyen már engedélyeztek. Azok az igényjogosultak, akik már előzetesen kinézték maguknak a házhelyet, boldogok voltak, amikor a bizottság jóváhagyta választásukat. Szani János is ott állott reménytelen a maga háza előtt és várta, hogy az urak hozzá elkövetkezzenek. Végre ott voltak.

Azonban a szegény ember majd hanyat vágódott, amikor a járásbíró közölte vele, hogy nem az általa kinézett helyet kapja, hanem egy másikat, mert ez a telek Jovita Vichentinek jut.

Hiába mondta aztán:

— Uram, én már megépítettem a házamat, mert azt mondták, hogy biztosan megkapom ezt a helyet.

Hiába mondta ezt, a járásbíró azt válaszolta, hogy bontsa le a házat, vagy pedig adja el Jovita Vichentinek, ha az ugyan meg akarja venni, de ha nem akarja megvásárolni, akkor minden körülmények között muszáj lesz lebontani. Szegény Szani János próbálta még magyarázni a maga igazságát, de a járásbíró rászólt, hogy nincsen ideje és továbbment.

Néhány méterrel odább aztán kijelölte Szani János házhelyét is, aki most törheti rajta a fejét, hogy hogyan gurithassa át házat a régi telekről az új telekre?

De törheti a fejét azon is, hogy mások miért kapták meg az általuk kinézett házhelyet, csak éppen ő nem, aki már építkezett is?

Kubán Endre.

Elsülyedte gályák

kerülnek elő évezredek után az olaszországi tó aljáról

Róma, január 9.

A felsőolaszországi nemzeti taven a hajdani római császárok diszgalvákat tartottak maguknak. A császári család a nyár egy részét a taven töltötte és a pazar fényűzéssel berendezett gályákon lakott. A császárság bukása után bekövetkezett zavaros időkben teljesen megfeledkeztek a gályákról. Azokba aztán lassan beszívárgott a víz és a drágaságokkal ékes remek gályák elsülyedtek. Régi krónikák nyomán az újabb időben tudomást szereztek a gályákról és többször volt róla szó, hogy a tó vizét lecsapolják. Mussolini miniszterelnöksége alatt ez végre most valóra vált. Külön szivattyutelepeket építettek erre a célra, amelyek most kezdtek el működni. A szivattyúk másodpercenként kétezer liter vizet hoznak ki a tóból. Tegnap már egy százhetven méteres kőépítmény került felszínre. Valószínű, hogy a kőépítmény a kikötő rakpartja volt. Remélik, hogy nemsokára a híres császári gályák is felszínre kerülnek. A gályákban muzeumot fognak létesíteni.

Olajozzák az adóprést

Előkészületek a pénzügyigazgatóságnál az adókiivetésekre

Temesvár, jan. 10.

A temesvári pénzügyigazgatóságon serényen készülődnek az 1929. évi adókiivetésekre. Tegnap átiratot intéztek a kereskedelmi és iparkamarához. Temesvár városához és Temestorontálmegyéhez, amelyben kéri, hogy nevezék meg azokat, akiket az adókiivető bizottságokba delegálnak. Temesvár területén tizenegy bizottság fog működni. Az adóvallomási iver január harmincegyedikéig nyújtandók be, az adókiivetések pedig február tizenötödikén veszik kezdetüket és ápriliséig tartanak. Májusban már sor kerül a felbevezésekre is. A temesvári pénzügy-

igazgatóságot az adókiivető bizottságokban ugyanazok a főtisztviselők képviselik, mint tavaly. A pénzügyigazgatóság ezenkívül kérte a temesvári ügyvédi kamarát és a temesvári orvosszövetséget, hogy nevezze meg azokat, akik a bizottságokban az ügyvédek illetve orvosok adójának kivételénél a kari érdekeket képviselik. Ismert dolog, hogy a pénzügyminiszter a múltban instrukciókat küldött az egyes pénzügyigazgatóságoknak, amelyek szem előtt tartásával eszközölték a kivételeket. Ilyen rendelkezés eddig még a temesvári pénzügyigazgatósághoz nem érkezett.

A felmondási idő méltányos szabályozását készíti elő a munkaügyi miniszter

Bukarest, január 10.

A parlament megnyitása után R. ducanu munkaügyi miniszter rendkívül fontos törvényjavaslatot terjeszt a kamara elé. Ez a javaslat hivatva lesz nemcsak a munkaadó és a munkások, hanem az iparban és kereskedelemben alkalmazásban álló tisztviselők viszonyát is szabályozni. A tisztviselők felmondására vonatkozólag a kereskedelmi törvény szakaszai maradnak továbbra is érvényben, azonban kimondja az új törvény, hogy a

tisztviselő elhunytja esetén a vállalat, illetve a munkaadó köteles a családot a tisztviselő három havi fizetésével kielégíteni. Sokkal fontosabb a munkásokra vonatkozó intézkedés. Abban az esetben, ha a munkás és a munkaadó nem meghatározott időre kötöttek szerződést, úgy a felmondási időt mindkét részről a következőképpen állapítja meg. Egy havi felmondásra tarthatnak igényt azok a munkások, akik 6—12 hónapja vannak az üzem alkalmazásában. Három havi felmon-

Bánáti Német Bank

R.-T. Temesvár I., Piata Unirei (Dóm-tér) I.

Telefon: 10-88

FIÓKOK: Gottlob, Buziás, Lipa. Hitelt nyújt. Elfogad takarékbetéteket a legkedvezőbb feltételek mellett.

dásra tarthatnak igényt 1—5 évig alkalmazásban álló egyének. Négy havi felmondásra tarthatnak igényt azok a munkások, akik már tíz éve állnak a vállalat szolgálatában. Végül a tízéven tul alkalmazásban álló munkások egy évi felmondásra tarthatnak igényt. A munkaadónak jogában áll a felmondási idő letelte előtt az alkalmazottat, illetve a munkást elbocsátani, köteles azonban egész fizetését kiegyenlíteni.

Egy tollvonás négyezer leibe kerül a postán

Temesvár, jan. 10.

A postavezérgazgatóság alaposan érte a dolgát. A telefon előfizetési díjat most szedték be és ez alkalommal az egyik temesvári kereskedőt kellemetlen meglepetés érte. Beküldte az előfizetési díjat és egyuttal bejelentette, hogy cégében, amely ezentul is a régi helyén és az ő tulajdonában marad, névváltozás állott be. Legnagyobb megrökönyödésére azonban közölték vele, hogy ennek a névváltozásnak a beiktatásáért négyezer leit kell fizetnie. A cég telefonelőfizetése egész esztendőre hatezer leit tesz ki. Az egyszeri névváltoztatás pedig négyezer leibe. A telefonosztálynak semmi teendője nincsen, nem kell semmi technikai munkát végeznie, csak néhány tollvonás és a dolog kész. És ez négyezer leibe kerül. Igaz, hogy nem a temesvári telefonvezetőség csinálta meg ezt az abszurd rendeletet, hanem a postavezérgazgatóság. Ez azonban nem mentség és ebből nem következik az, hogy a rendelkezés jó is legyen.

Meghívó

Magán- vagy üzleti ügyek beni utazások alkalmával

Budapesten a legkellemesebb otthont nyújtja a legelőnyösebb feltételek mellett a keleti pályaudvar érkezési oldalán szemben levő

GRAND HOTEL PARK

nagyszálló

BUDAPEST VIII, Baross-tér 10

mert

20% engedményt kap

mint ezen lap előfizetője első szobaárainkból

10% engedményt kap

első éttermi árainkból. (Kifutó házi konyha).

5 pengőt megtakarít

autótaxi költséget, mert gyalog ájtóhet egy perc alatt a pályaudvarról.

Nálunk otthon érzi magát!

Elsőrendű kiszolgálás szigorúan családi jelleg

Saját érdeke

ezen előnyök folytán, hogy okvetlen nálunk szálljon meg. Előzetes szoba-megrendelés ajánltos. (55g.)

Elkerülhetetlen a békeszerződések revíziója

Milánó, január 9.

Egy amerikai újságíró felkereste Mussolini olasz miniszterelnököt és interjút kért tőle arra vonatkozólag, hogy mi a szándéka Olaszország szűz földi és tengeri haderejének folytonos emelésével? Az amerikai újságíró kifejezést adott annak az aggodalmának, hogy Olaszország eljárását egyes államok háborús készülődésnek fogják tekinteni. Mussolini a kérdésre a következő választ adta:

— Nem kell aggódnia sem az Olaszországi fegyverkezésért, sem az Olaszországi terjeszkedési törekvésekért. A mi célunk nem a háború, hanem a béke. Hiszen 1935-ben beállanak azok a feltételek, amelyek lehetővé teszik, hogy Európa mai formája megváltozzék.

A békeszerződések nem kielégítők. Vannak nemzetek, amelyek nem maradhatnak meg jelenlegi helyzetükben. Magyarország sorsán is mindenképpen könnyíteni kell.

A revízió különösen a gyarmati problémák miatt Olaszország szempontjából is igen fontos. Azonban nehogy valahogyan félreértsék azt, amit mondok. Nem háborús fenyegetésről, hanem csupán csak barátságos revízióról van szó. Jól tudom azt, hogy más államok ellenzik a békeszerződések módosítását, én azonban mégis azt mondom, hogy a revízió elkerülhetetlen.

Érdekes összefüggésben látszik lenni ezzel a nyilatkozattal a Popoio d'Italia legújabb számának vezércikke, amelynek ez a címe: Utópia és valóság, vagy európai panorama 1929 elején. A cikket Polverelli Gaetano írta.

— A nagy háború után, — írja többek között Polverelli — melynek a történelem utolsó háborújának kellett volna lennie, Poincaré szájából nyílt háborús fenyegetések hallatszottak.

Ma mindenki tudja, hogy Franciaország kész újabb háborúra, ha megtörténik Ausztria esatlakozása Németországhoz.

Másrészt az angyali Benes és Nobel békedíjának nyertese Briand, folyton hangoztatja, hogy középső és keleti Európában minden áron megvédi a statusquot és aki azt meg akarja változtatni, az háborusbarát. A dolgok így állván, nem mi olaszok vagyunk az örök béke vallásának eretnekei, hanem Franciaországban készülnek legjobban a háborús és az elkövetkező

konfliktusra és a világ legerősebb hadseregével és második flottájával. Meg kell mondanunk, hogy a revízió megtagadása a wilsoni elvek legsúlyosabb megsértése.

Magyarország legsúlyosabb tragédiáját éli. Erősen megesonkították és soha nem lehet annyira türelmes, hogy a mai helyzetet elfogadják.

mes, hogy a mai helyzetet elfogadják.

Benes makacsul, de kevés szerencsével, eszalogat a Duna-konföderáció eszméjével. Persze itt a szláv felügyelet és a francia protektorátus érvényesül. Olaszország eljárását hat esztendő illuziói igazolják.

Próbaper folyik a temesvári bíróság előtt, amelyben a vármegye az alperes

Temesvár, jan. 10.

A temesvári járásbírószágon Agra György járásbíró rendkívül érdekes ügyet tárgyal. Nasturas León, a temesvári vidéki járásbírószágot vezetője, — amint annak idején megírtuk —, pert indított Temestorontal-megye ellen és kérte, hogy a megye fizesse meg ötvenkétezer leit kitevő lakbérkülönbözését. Nasturas arra alapította keresetét, hogy a járásbírószágot szervezetről szóló törvény értelmében a vármegye, illetve a járásbírószágot szervezők kötelesek a bírói és jegyzői karnak természetbeni lakást adni. Tekintettel arra, hogy ezt Nasturas nem kapta meg, kénytelen volt lakást bérelni, amelyért a lakbérénel sokkal nagyobb bért fizetett. A tegnapi

megtartott második tárgyaláson Teicu Kornél dr. a megye képviselőjében hangoztatta, hogy a járásbírószágot szervezéséről szóló törvény csak a lehetőséghez képest írja elő a bírák részére adandó természetbeni lakást. Ezzel szemben Dogariu Virgil dr. Nasturas képviselőjében vitatta, hogy a törvény kötelezi a megyét, illetve a járásbírószágot szervezőket a természetbeni lakásra. Agra járásbíró elhalasztotta az ítélet kihirdetését. Jogi körökben érdeklődéssel néznek az ítélet elé. Amennyiben a bíróság elmarasztalja a vármegyét, úgy valószínű, hogy a többi járásbíró hasonló címen pert indít a megye ellen. A lakberek a megye költségvetését körülbelül egy millió leivel terhelnék meg.

A haza megmentője és a nemzet méltó vezére Sándor király — írják a belgrádi lapok

Belgrád, január 9.

Jugoszlávia még mindig a legújabb királyi intézkedések hatása alatt áll. A kormány erőiesen dolgozik, hogy minden esetleg megnyilvánuló elégedetlenséget, vagy bírálatot elnyomjon. Szerbiában is és Horvátországban is a nép feszülten várja a további fejleményeket. A horvát nép dermedten fogadta az első intézkedéseket, azonban csak idő kérdése, hogy mikor fogja ezek ellen a szavát fölemelni. A karácsonyi ünnepek tegnap véget értek Belgrádban és ma már megjelennek a belgrádi újságok is, valamint a politikai élet is megindul. Valószínű, hogy a közeli napok fontos eseményeket hoznak.

Marinkovics külügyminiszter tegnap fogadta a belgrádi francia követet, akivel hosszasan tanácskozott. Politikai körökben ezeknek a tanácskozásoknak nagy fontosságot tulajdonítanak.

Zágrábmegye királyi biztosává Uzdrić volt alispánt nevezték ki. A tisztviselők nagy része hűségnyilatkozatot tett a király iránt. A belgrádi Vreme tegnap különkiadást adott ki, amelyben ismerteti Sándor király programját. Eszerint a miniszteriumok számát nyolcra csökkentik, a köz-

igazgatást egyszerűsítik és letörlik a korrupciót. Új törvényeket fognak kiadni, amelyeknek kidolgozására belgrádi, zágrábi és laibachi jogi szakértőkből bizottságot neveznek ki.

Mariora királyné tegnapi születésnapja alkalmából a belgrádi székesegyházban ünnepi Te Deum volt. A tizenegy órakor kezdődött istentiszteleten résztvett Sándor király és Mariora királyné is. A királyi pár a rezsimváltozás óta most hagyta el először a konakot. A tizenöt fokos hideg ellenére több ezer főre rugó tömeg állott föl a székesegyház előtt és nagy ziviziózással fogadta az uralkodót és feleségét. A székesegyházban Marinkovics kivételével megjelent az egész kormány, valamint sok politikus.

Belgrádban ma négy napos szünet után a lapok ismét megjelentek. A rendszerváltozással vezércikkben foglalkoznak és üdvözlük azt.

A Pravda írja, hogy az államéletben új korszak nyílt meg. Sándor királyt a nemzet méltó vezérének és a haza megmentőjének nevezi.

Az alkotmány felfüggesztésekor vasárnap egész Jugoszláviában életbe léptették a távirati cenzurát. Ezt a rendelkezést ma visszavonták.

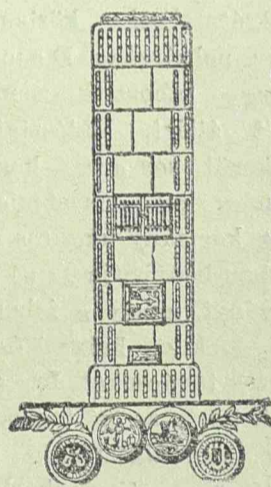
Elsimultak a konkordátum megkötésének akadályai

Bukarest, január 10.

Közel három éve foglalkoztatja már a konkordátum kérdése a romániai közéletet. Általában az volt a nézet, hogy a Vatikán és a román kormány között nehezen áthidalható nézeteltérések támadtak. Mint most nyilvánosságra került, a konkordátum megkötésének akadályai abban rejlett, hogy a Vatikán a katolikus egyház jogi személyiségének elismerését kérte. Ennek a kérelemnek teljesítése elé Brătianu Vintila kormánya akadályokat gördített és azon az állásponton volt, hogy az országban levő katolikus püspökségek és egyházközségek amugy is jogi személyek. A román kormány kifejtette, hogy a katolikus egyház Romániában jogi személyiség és így a kormány nincsen abban a helyzetben, hogy egy, az ország területén kívül székhellyel bíró intézménynek, általánosságban a katolikus egyháznak jogi személyiséget elismerje. A román kormány a jogi személyiséget csupán a katolikus egyház Romániában működő tényezőinek adhatja meg. Legújabb római jelentések szerint a Vatikán helytadott a román kormány érveire és az akadály, amelyet a jogi személyiség kérdése okozott, már elsimult. Most már semmi nem áll annak útjában, hogy a konkordátumot némi változtatással a parlament még a tavaszi ülészakban elfogadják.

Pucher András Cserépkályahagyár

Timișoara-Iosefin
Strada I. C. Brătianu No. 6
Józsefváros, Uri-utca.

Állandó nagy raktár
Cserépkályha és kandallókban
Tűzhely és tűzhelycsempék
fehér és különböző más színekben
Fayence-falburkolati lapok
Keramik-padlólapok
Chamottetégla és 2358 Chamottelisz.

Meghívó

a Temesvári Földmunkások Önszegélyző-Halottas Egyesülete

1929 január 13-án d. u.
3 órakor tartja

rendes

évi közgyűlését a gyárvárosi „Vigadó” nagytermében,

ahová ezuton hívja meg tisztelettel tagjait

(152) a vezetőség.

Legújabb sarkos
SZIFON Kalorifer
STUMPFOLLEDE
szab.
TIMIȘOARA I. Str. Eminescu 6
50% kevesebb fával
több meleg!

Magas jutalékkal

laparusítók felvételnek a

Déli
Hírlap

kiadójában.

Hírek

— Miklós régensherceg Temesvárott. Ma reggel hét órakor udvari vonaton a gyárvárosi állomásra érkezik Miklós királyi herceg, György görög ekszkirály, Mocioni fővadászmeister és az udvari kíséret. A gyárvárosi állomáson a vendégeket Cigarcanu Liviusz dr. prefektus, Prodan János tábornok, hadosztályparancsnok, Crenian Aurél rendőrprefektus és Georgevici Lucian dr. főpolgármester fogadják. Miklós herceg és kísérete a mai napot a Vadászerdőben tölti, ahol vadászat lesz. Holnap pedig a hidasligeti határban vesznek részt vadászatban. Az udvari vadászatra tegnap este Temesvárra érkezett Bocu Szevér bánsági és Dan Szevér dr. közegészségügyi miniszter is. Dan Szevér minisztert a Józsefvárosi állomáson Baran Koriolán dr. képviselő fogadta és kísérete el a Ferdinánd szállóban levő lakosztályára. Miklós herceg pénteken este az udvari vonattal hagyja el Temesvárt és a fővárosba tér vissza.

Ingyen

— Az angol király a gyógyulás útján. Madridból jelentik: Primo de Rivera kijelentette az újságírók előtt, a minisztertanács arról tárgyalt, hogy a lábadozó angol királynak felajánlják a spanyolországi üdülést. Ugy a spanyol király, mint az egész kormány örvendene, ha a meghívást elfogadná.

— Aversen pártjának bomlása. Bukarestből jelentik: Aversen tábornok elnöklése alatt álló néppárt a teljes bomlás útján van. Tegnap az aversen pártból és felvételét kérte a nemzeti parasztpártba. A tábornok régi hívei közül alig egy-kettő tartozik már a párt kötelékébe.

— A polgármesteri állás körül. Megírtuk, hogy a kormány elfogadta Georgevici Lucian dr. főpolgármester lemondását. Ami az új polgármester személyét illeti, közismert, hogy Temesvár polgársága Domasneanu György tábornok személye mellett foglalt állást. Valószínűleg azonban nem kerül sor arra, hogy a városi nagytanács polgármesterjelöltülést tartson. A kormány ugyanis még ebben a hónapban benyújtja az új közigazgatási törvényt, amely a jelenlegi törvényt hatályon kívül helyezi és felszólítja az összes tanácsokat. Így csak arról lehet szó, hogy az új temesvári községi tanács megválasztásáig Domasneanu György tábornok elnöklése mellett működik majd az ideiglenes városi bizottság. A kormány az új közigazgatási törvény megszavazása után haladéktalanul kitűzi a választásokot és azokat még februárban, legkésőbb márciusban le is folytatják.

— Tanügyi kinevezés. Bukarestből jelentik: A közoktatásügyi miniszter Evutianu Jenő temesvári tankerületi felügyelőt Temesvárról elhelyezte és helyét Maghetu Kornéllal töltötte be. Az új inspektor legközelebb elfoglalja állását.

— A köztisztviselők vagyonának felülvizsgálása. Bukarestből jelentik: A Cuvantul szenzációs hírt közöl. A többségi képviselők körében felmerült az a gondolat, hogy a kamara egyik legközelebbi ülésén indítványt nyújtanak be, amely szerint a kamara küldjön ki parlamenti vizsgálóbizottságot és ez állapítsa meg, hogy honnan ered Constantinescu Tankréd volt ipari és kereskedelemügyi miniszter mérhetetlen vagyona. Amennyiben a kamara az indítványt elfogadja, szó lehet olyan törvényjavaslat betervezéséről is, amely módot nyújt az állami tisztséget viselt, vagy hivatalban levő egyének vagyonának felülvizsgálására.

— A román-jugoszláv vegyes bizottság munkája. Vidrighin Sztan temesvári vízvezetési igazgató, aki tagja a román-jugoszláv vegyes bizottságnak, tegnap hazatért Temesvárra. Vidrighin a bizottság eddig végzett munkája felől meglehetősen minden nyilatkozatot arra való hivatkozással, hogy előbb a belügyminiszternek teszi meg jelentését. Vidrighin igazgató a napokban Bukarestbe utazik és Vaida belügyminiszternél kihallgatásra jelentkezik, ahol beszámol a bizottság eddig végzett munkájáról.

gyermekfénykép

— Segédlelkész elhelyezése. A csanádgyházmege feladása január 15-iki érvényességgel Wild József káplánt Resicáról Szentannán, Eisler József dettai káplánt Resicáról, Chamber József perjámosi káplánt Dettára és Hardt Alfonz szentannai káplánt Perjámosra helyezte át.

* Nagy meglepetést készít elő a Royal Kávéház igazgatósága január hóra. Január-elszejétől estőnkint teljesen új szereplők, Lory Loreti, Tony Hell Zaza, Lily Loreti, Bella Bery külföldi nagy táncatrakciók. Ezenkívül Misu Jassy kiváló román és német komikus, 2 Rónay szenzációs komikus zenészműsor után a Royal bárban táncol a közönség a kitűnő Pogorzalez jazz-zeneje mellett.

— Súlyos vasuti baleset. Londonból jelentik: A glauwcesteri grófságban az egyik ekszpresszvonat összeütközött egy tehervonattal és kisklott. Három ember meghalt és négyen súlyosan megsebesült. A romok eltakarításáig és a pálya helyreállításáig a forgalmat beszüntették.

— Halált provokált a halott. Nyiregyházaról jelentik: Vincze András és Vass Károly földmivesek összevesztek azon, hogy közülük melyik virrasszon egy ismerős halott fölött, amiért egy pengő és hatvan fillér díjazás járt. A verekedés hevében Vincze András karót ragadott és azzal leütötte Vast, aki szörnyethalt. Vincze azután önként jelentkezett a csendőrségen.

— Mélységbe zuhant gépkocsi. Párisból jelentik: Nimes közelében egy autó lezuhant az országút magas töltéséről. Öt ember szörnyethalt.

— A bélyegtörvény módosítása. A temesvári ügyvédi kamara választmányának határozatából kifolyólag Ungár Adolf dr. kamarai prodékán törvénytervezetet dolgozott ki, amely a mai nehézkes bélyegtörvényt új és modern törvénnyel kívánja helyettesíteni. A kormány már a költségvetési vita során kijelentette, hogy a jelenlegi bélyegtörvény csak átmeneti jellegű és újat készít elő. Ezzel kapcsolatban az Ungár Adolf dr. által elkészített tervezetet átadták Baran Koriolán dr. képviselőnek, aki a kamara pénzügyi bizottságának tagja.

— Ujabb akció a Józsefvárosi járásbírósnak a Belvárosba való elhelyezése érdekében. A temesvári jogkereső közönségnek és az ügyvédi karnak régi panasza, hogy a temesvári második számú járásbírósnak, amely a Józsefvárosban a városi bérpalotában van elhelyezve, a rossz fekvése miatt mindkét félnek kényelmetlen. Ebben a kérdésben számtalan közbenjárás történt, de eddig eredmény nélkül. Körner József dr. a temesvári ügyvédi kamara főtitkára napok óta Bukarestben van, ahol interviuál a második számú városi járásbírósnak a kormányzati épületben való elhelyezése érdekében.

* Ha Temesvárra jön, kérje mindent az ingyenes tájékoztatót (Comunicatorul prin Timisoara).

a Déli Hírlap

— Az újságok vasuti szabadjegyei. Bukarestből jelentik: A közlekedésügyi miniszter értesítette az összes állomásfőnököket, hogy az újságírók vasuti szabadjegyeinek érvényességét 1929 január harmincegyedikéig meghosszabbította.

— Hatalmas viharok a Fekete tengeren. Konstanából jelentik: A Fekete tengeren újból hatalmas vihar dühög. A konstancai kikötőbe a nyílt tengeren levő hajókról vészjelek érkeztek. Az Oven More nevű hajó hajótörést szenvedett. A Fekete tengeren dühögő vihar átesapott Dobrudzsára is. Bessarabiában igen nagy a hideg és farkascsordák támadják meg a községet.

— Allamszervezet és ifjuság. A Chemarea nevű bánsági ifjusági szervezet folytatja tudományos előadásainak sorát. Ma esütörtökön délután hét órakor a nemzeti parasztpárt Dóm-téren levő klubhelyiségében Capetianu Miklós dr. a Timisiana igazgatója allamszervezet és ifjuság címen tart nagy érdeklődésre számot tartó előadást. Vendégeket szívesen látnak, a belépés díjtalan.

— Emelkedik a vágóhid forgalma. A temesvári vágóhid forgalma az évek során annyira megnagyobbodott, hogy a levágott marhák felfüggesztésére szolgáló csigaszerkezetek keveseknek bizonyultak. Az állandó választmány engedélyt adott a vágóhidi igazgatóságnak, hogy egy württembergi szakszaktárból tizenhat új csigaszerkezetet rendeljen.

— Adókiivetés összehasonlítás útján. temesvári ítélőtábla tegnap tizenkét adópanaszt tárgyalt és mind a tizenkettőt kivétel nélkül elutasította. Az adópanaszok sorában volt Gombás Gyula a Royal kávéház és szálló tulajdonosának panasza. Gombás javadalmát összehasonlítás útján vetette ki a bizottság és évi kilencszázezer le adóalapot állapított meg. A tegnap megtartott tárgyalás során Jug Liviusz dr. Gombás képviselőjében hivatkozott arra, hogy ma Temesváro alig van idegenforgalom és a pénzügy igazgatóság, valamint az adókiivető bizottságok még mindig a háború utáni konjunkturás évek jövedelmével számolnak. A tábla nem fogadta el az érvelést és Gombás Gyula adópanaszát elutasította.

— Fényes nappal kirabolt egy bankot. Athénből jelentik: Az egyik bankban, amely a város központjában van, a déli órákban megjelent egy fiatal ember és az intézetben egyedül levő pénztáros szemei közé borsot szórt. A bandita azután összeszedte a kezében levő pénzt és megszökött. A rablott pénz összege négyszázezer drachma.

— Elejtették a vádat. Bécsből jelentik: Nemrég a vámvizsgálóknál hirtelen ládát foglaltak le, amelyekben gépfegyveralkatrészek voltak. A részesek ellen csempészet miatt eljárást indítottak. A tegnapi tárgyaláson azonban az ügyész elejtette a vádat és így csupán fegyveralkatrészekről van szó.

előfizetőinek

— Gondozzák a muzeumot. A temesvári muzeum egyik nagy baja a túlzott szűkösség és az, hogy sok muzeális tárgy elhelyezésére nincsenek megfelelő szekrények. A város állandó választmányára most elhatározta, hogy kellő számú új szekrényt csináltat a muzeum részére. A szekrények elkészítésével Kuthy Lajos temesvári asztalosmestert bízták meg.

* Zephir kályhák, vas- és örökéghő kályhák, kályhaellenzők, fa- és kályhavasgarnitúrák, ugymint különböző téli áruk mélyen leszállított áron kaphatók: Scherter Ottó vaskereskedésében, Temesvár, Belváros.

* Ujtás a Pellegrini vívóteremben. Pellegrini mester vívókurzusa már megkezdődött a belvárosi Lenau téren levő vívóteremben és ott nap nap után találkozást ad egymásnak Temesvár sportkedvelő ifjusága. Nem csak férfiak, hanem nők is — asszonyok és lányok — nagy számban hódolnak ennek a nemis sportnak. Pellegrini úgy csoportosan, mint egyénenként is tanít. Legmodernebb ujtása, hogy a vívóteremben zuhanyt szereltetett fel és így tanítványainak alkalma van a vívás után a testet meleg zuhannyal felüdíteni. A vívótanfolyamokon való részvételre naponta délután háromtól nyolc óráig lehet jelentkezni a vívóteremben.

* A Déli Hírlap Budapesten állandóan olvasható a Park-szálloda kávéházában, VIII. Baross-tér 10.

PODLIPNY GYULA

festő- és rajziskolája

január 7-én

megnyílt

Áll három kurzusból: 2-4, 4-6 és 1/2-7-9 óráig. Beiratkozások d. e. 10-1-ig és d. u. 2-5-ig. III., Str. Romulus (Hattyu-u) 9. sz. a. műteremben.

Ujjonnan berendezett
asztalosműhely
legszolidabb árak mellett
a legmodernebb butort készíti. Antik-
és más butorjavítást vállal
RADOVAN GYÖRGY
Temesvár-Erzsébetv., Kereszt-tér 3. (3688)

Önnek szép cipője csak úgy lesz,
Ha Madler Péter mértéket vesz.
Ne sajnálja az időt,
Látogassa meg ma őt!

Női-, férfi-, gyermekcipők.
Tartós, olcsó, szép.

Madler Péter

cipőkészítő
Timisoara I., Lloyd-sor 5.
Javitások. Fejelések

Elfüstölt milliók

A temesvári monopolhivatal volt az elmúlt évben a Bánság legjobb üzlete

Temesvár, január 10.

Minden üzlet pang. A kereskedők gondokkal küzdenek, kényszeregyezéseket csinálnak, csődbe mennek. A temesvári monopoligazgatóság azonban elmondhatja, hogy az ő boltja mégis jó bolt és virágzik, jövedelmez, Nemcsak Temesvár, hanem Temestóronálmege valamennyi trafikja innen vásárolja a monopoleikkeket. Capelleanu V. M. hivatalfőnök, Kliegl Béla számosztályvezető és Jonescu Gheorghe revizor elégedetten dörszölhetik a kész évi zárlat láttára a kezeiket. 1928-ban 318,015,204 lei és 70 bani volt a temesvári monopolhivatal bevétele. Ebből bizony bőségesen telik a kiadásokra, az áru beszerzésére és egyébre és tekintélyes felesleg marad, amely természetesen a Kincstár zsebébe vándorol.

Ennek a horribilis bevételnek a legnagyobb része — 218,360,129 lei 10 bani — dohányneműek árusításából származik. Ezt a sok pénzt a dohányzó közönség hordta a monopolhivatal pénztárába.

Ezek a szószerinti elfüstölt milliók, mert a dohány, cigaretta és szivar, amit ezen a pénzen vásároltak, valóban füstté vált. Dohányneműből a közönség a következő mennyiségeket vásárolta: macedón dohányból — ez a legdrágább, mert kilója négyezer lei — 6 kilót, ezer leies regalból 492 kilót, hétszáz leies Luxból 1797 kilót, ötszáz leies cigarettadohányból 5604 kilót, hatszáz leiesből 6620 kilót, háromszáz leiesből 10,721 kilót, kétszáz leiesből 153,840 kilót, hatszáz leies pipadohányból 173 kilót és 150 leies közönséges pipadohányból 93,300 kilót.

Iszonyu tömegek fogytak a múlt esztendőben a cigarettából

és pedig az öt leies Ferdinándból 36,500 darab, a négy leies Mihaj Viteazulból 37,200 darab, a háromleies Intim Auricából, Stefan cel Mareből és Pelisorból 33,100, a kétésfél leies Bucearestből 551,500 darab, az egy lei nyolevan banis szopókanélküli Specialitateból 428,000 darab, a másfél leies szopókás Specialitateból 6,975,700 darab, az egy lei negyve banis RMS Regalból 2,114,600 darab, az egy lei husz banis RMS Regalból 14,993,273 darab, az egy leies Regalból 34,301,330 darab, az egy lei és husz banis Mirceából 370,530 darab, az egy lei huszas Printul Carolból 45,040 darab, az egy leies RMS Intimből 138,350 darab, a nyolevan banis Intim Clubból 92,540 darab, a hetven banis Carpatiból 1,407,400 darab, a hatvan banis Dameból 351,000 darab, az ötven banis Functionarból 13,210,875 darab, a negyven banis Militarból 691,300 darab, harminc banis Meseriasból 462,400 darab, harminc banis Marasestiből 66,557,055 darab, de még ezt az impozáns tömeget is tulszárnyalta a legolcsóbb cigaretta, a huszonöt banis Nationala, amelyből 190,011,834 darabot vásároltak a cigarettázó emberek.

A szivarosok sem maradtak hátra a kincstár jövedelmének gyarapításánál.

Elfogyott: tizenhét leies Virginia-ból 1,900 darab, tizenöt leies Alba Julia-

ból 49,075 darab, tizenkét leies Medea-ból 43,320 darab, tíz leies Regalitas-ból 9,625 darab, nyolc leies Trabuco-ból 96,100 darab, nyolc leies Britanica-ból 97,668 darab, öt leies Cuba-ból 343,608 darab, négy lei ötven banis Senoritasból 59,001 darab, három lei ötven banis Portorico-ból 327,454 darab, a régebben rövid szivar néven ismeretes két lei ötven banis Ardeal-ból 2,489,966 darab és a két leies Cigarillos-ból 2,906,860 darab.

Minden dohányos ember, akár sodort cigarettát, akár készet, akár pedig szivart, vagy pipát szívott, utánaszámíthatja, hogy ezekből a mennyiségekből mennyi volt a része.

Cigarettapapírost a monopolhivatal négyfélét árusított és ezekből 6,859,201 lei és 50 bani volt a bevétel. Ez a tétel

kisebb az 1927-iginél, aminek oka az, hogy 1928-ban az olcsóbb dohányesomagokhoz ingyen cigarettapapírt csomagoltak. Gyufából 29,045,600, játékkártyából 1,860,760 lei, okmánybélyegből — melyből 9,110,939 darabot adtak el — 44,783,150 lei, marhajárlatokból pedig 904,500 lei volt a bevétel. A szomorú gazdasági viszonyok tükrözik, hogy a monopolhivatal 1928-ban 338,615 darab váltót adott el. Van már tíz banis váltó is, de ilyen senkinek nem kellett. A legkisebb váltófajta, amit az emberek vettek, kétésfél leies volt. Viszont a legmagasabb — harmincezer lei áru — váltó senkinek nem kellett. Huszezer leieset csak egyet, tizezer leieset mindössze négyet adtak el. Innentől fogva azután a váltók árának csökkenésével egyre emelkedik azok eladási tömege. Váltóért összesen 15,359,950 lei folyt be. —n—c.

Rádió

Csütörtök. (Január 10.) Budapest. 9 óra 15: Kurina-Simi és cigányzenekarának hangversenye. 12 óra 20: A Temesváry-Polgár-Kerpely trió hangversenye. 4 óra: A földművelésügyi miniszterium rádióelőadás sorozata. 5 óra 30: A magyar kir. operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. 7 óra 20: A magyar kir. operaház előadása szereplőinek közlése. 7 óra 30: Az operaház Gianni Chicci előadása. 8 óra 45: Gramofonhangverseny. 10 óra 30: Magyar Imre és cigányzenekarának hangversenye. Bécs. 11 óra: Délelőtti hangverseny. 4 óra: Délutáni hangverseny. 9 óra: Karinty Frigyes Kérem vissza a fandiámat című tréfájának előadása. Utána esti hangverseny. Berlin. 4 óra 30: Kamarazene. 6 óra 45: Komor Géza zenekarának hangversenye. 8 óra: Wagner-est. 10 óra: Táncczene. Leipzig. 12 óra: Déli

hangverseny. 4 óra 30: Délutáni hangverseny. 8 óra: Bécsi waltzerek. Milánó. 4 óra 30: Rádió kvintett. 8 óra 30: Puccini operák közvetítése. München. 5 óra: Délutáni hangverseny. 8 óra 35: Schrammel-zene. Prága. 12 óra 30: Déli hangverseny. 4 óra 30: Délutáni hangverseny. 7 óra 30: A cseh-szlovák filharmonikusok hangversenye. Stuttgart. 12 óra 15: Gramofonhangverseny. 4 óra 35: Délutáni hangverseny Frankfurtból. 8 óra: Zenekari hangverseny. Toulouse. 1 óra 29: Szaxofon szóló. 8 óra 30: Nagy zenekari hangverseny énekkarral. 8 óra 54: Filharmonikusok zenekari hangversenye.

Péntek. (Január 11.) Budapest. 9 óra 15: A Temesváry-Kerpely-Polgár trió hangversenye. 9 óra 30: Hírek. 9 óra 45: A hangverseny folytatása. 12 óra 20: Veress Károly és cigányzenekarának hangversenye. 2

óra 30: Hírek. 4 óra: Mesedélután. 4 óra 45: Hírek. 5 óra 45: Szimfonikus zenekari hangverseny. 7 óra: Farag Jenő előadása Nagy emberek szöveges levelei címen. 7 óra 30: Mocsányi László és Lakos Tibor zenehumoristák hangversenye Polgár Tibor zongorakísérettel. 9 óra: Felolvasás. Női karrierek Angliában címen. 9 óra 20: Humor a zenében. 10 óra 15: Hírek. 10 óra 30: Zenekari hangverseny. Bécs. 11 óra: Kamarazene. 4 óra: Délutáni hangverseny. 5 óra 30: Gitárhangverseny. 8 óra: Operaelőadás. Utána jazz zene. Brünn. 7 óra: Zenekari hangverseny. 8 óra: Wellerson Mila hegedűhangversenye. Frankfurt. 5 óra 45: Zenekari hangverseny. 8 óra: Szimfonikus hangverseny. Katowice. 4 óra: Gramofonzene. 6 óra: Szórakoztató zene. 8 óra 15: Szimfonikus hangverseny. Leipzig. 4 óra 30: Tarkas német delután. 10 óra: Táncczene. München. 4 óra: Szórakoztató zene. 7 óra 30: Gitárhangverseny. Nápoly. 5 óra: Énekhangverseny. 9 óra: A Pillangó kisasszony című operett előadása. Prága. 4 óra 30: Délutáni hangverseny. 9 óra 30: Wellerson Mila hegedűhangversenye. Stuttgart. 8 óra: A stuttgarteri filharmonikusok hangversenye.

Farsang

A zsidó négyesületek együttes táncestélye nem mint hirdette volt e hó 26-án, hanem szombaton, e hó 19-én a városi Vigadó (Hotel Ferdinand) újból helyreállított termeiben lesz. Külön meghívókat nem küldenek szét. Belépőjegyek a választmány hölgyei nével és az esti pénztárnál szerezhetők.

Tánemulatság Végváron. Végvárról jelentik: A végvári Sport-egylet január 12-én, szombaton özvegy Tóth Gyuláné vendéglőjében nagyszabású tánemulatságot rendez. A mulatságon lesz szépségverseny, konfetticsata és különböző szórakoztatás. A zenéről kiváló zenekar gondoskodik. Beléptidij személyenként ötven lei.

Közgazdaság

A kereskedelmi és iparkamara teksztiltanfolyama. A kereskedelmi és iparkamara a teksztiltan szakismeretek kibővítését célzó tanfolyamot rendez. A tanfolyam február elsején kezdődik és négy hónapon át tart. Résztvehetnek a teksztilt vállalatok tulajdonosai, tisztviselői és olyan szakmunkásai, akik legalább három évi gyakorlattal rendelkeznek. A résztvevők számának növelése érdekében a tanfolyamot az esti órákban fogják megtartani. A tanfolyam díja 200 lei, amely összeg a tanfolyam kezdetekor esedékes. Ezenkívül a jelentkezés alkalmával 100 lei beiratási díj is fizetendő. Az előadásokat román és német nyelven tartják. Jelentkezni lehet január 26-ig a kereskedelmi és iparkamara titkárságánál, a kamara palotájában, vagy a Bánáti Teksztilygyárak Szövetségénél, a Gyapjupar R.-T. épületében.

Gyapjувásár Pozsonyban. A temesmegyei mezőgazdasági kamara közli az érdekeltekkel, hogy Pozsonyban nagy gyapjувaukciót rendeznek, amelynek során nyilvános árverés keretében gyapju kerül eladásra. Az árverésen résztvehetnek román kereskedők, szállítók és termelők is. Akik a gyapjувaukción részt óhajtanak venni, jelentsék be ezen szándékukat a temesmegyei közgazdasági kamaránál.

MOZI

Belvárosi Mozi: Csütörtök, január 10.
Gyárvárosi Mozi: Szombat—vasárnap, január 12—13.
Mehalai Mozi: Kedd, január 15.

A kedélyes paraszt

Egy érzelmes vigjáték

Leo Fall hasonnevű operettje után.
Egy parasztfiu élményei, ki szerelmes egy gazdag városi leányba.

A főszerepekben:

Werner Krausz — Hans Brausewetter
Leo Peukert — Carmen Boni
Simone Vandry.

Monopol: Atlantic-Film Oradea-Mare.

Az előadások kezdete: 5, 7 és 9 órakor.

Vasárnap d. e. 11 órakor és d. u. 3, 5, 7 és 9 órakor.

Jegyelővétel d. e. 10—12 óráig.

próhirdetések

Házasság

zasságokat minden körben diszkrétan és biztos sikerrel közvetíték. Leveleket „Modern” jelígre e lap kiadójába kérek. (148)

Alkalmazás

y rendkívül jól jövedelmező tömegcikk árusítására ügynökök jutak keresetnek. Ajánlatokat „Jó övedelem” jelígre kérek. (278)

Allást keres

ancia órákat ad Párisban végzett diplomás férfi. Cimeket kér „Diploma” jelígre. (3748)

bb évi bankprakszissal bíró tisztviselő állást keres azonnalra bármely szakmában. Cim a kiadóban. (277)

áró szakácsnő azonnalra állást keres. III., Kőszeghy-utca 14. Házastestvér. (279)

zépkorú nő, végzett ápolónő, mányos urhoz gazdaságnak vagy házvezetőnőnek menne. Vidékre is megy. Cimeket kérek a kiadóba. (124)

pszerező, perfekt vasestergályos, vizgázott motorvezető keres állást iradalomba, vagy vidékre gazdaságra is, esetleg vasraktárnoknak. Cim a kiadóban. (310)

Adás-vétel

nyós fizetési feltételek mellett eladó a családi villa azonnal beköltözhető lakással. Érdeklődéseket kérem Hönig-u. 4, gyárvárosi állomással szemben. (117)

rci kanári 700 leiert kapható Erzsébetváros, Király-u. 99. (280)

zifurógép megvételre kerestetik. Írásbeli ajánlatokat Fröbl-utca 40. sz., ajtó 2. (3959)

Camofon 41 lemezzel eladó. Barényi, IV., Pacsirta utca, Vasuti ház 2. Földet balra (308)

aládi ház Ronácon eladó. Str. Marinescu 2. szám. (299)

z egy szoba - konyhával eladó. Mehala, Str. Beszarab 37., Seprényi utca felől, Uj-Szabadfalu. (300)

házikoszt. Egy ebéd 30 Lei, ebéd-vacsora havonta 1500 leiert. Ducu bácsinál, Nándor-tér 3. (309)

modern 2 szoba, konyha és mellékhelyiségből álló souterrain lakás azonnal kiadó. Belváros, meghosszabbított Szerb-utca, Spira-villa. (298)

Lakás

z egyszobás konyhás lakás mellékkelhelyiségekkel kiadó. Gyárváros, Fej-u. 14. (109)

adó 4 szobás lakás, nagy mellékkelhelyiségekkel, — két részre osztható, — a Tavirda-utcában. Bővebbet Kovács-féle gyógytárban II. Fő utca (146)

Különféle

zseiváros legforgalmasabb helyén szép, nagy üzlet, berendezéssel együtt átvehető. Cim a kiadóban. (140)

tellegens társat keresek 150.000 — 200.000 lei tőkével kibővítés céljából nagy hasznu, jövedelmező, részben már bevezetett Patent-üzem. Írásbeli ajánlatokat „Biztos öv” jelígre e lap kiadójába kérek. (186)

Olvasza

mindennap

„Déli Hirlapot”,
Levelezés

Szalmazsáktól főhercegi nászig

Zubkov Sándor s Viktória hercegnő regénye

Írta: Kubán Endre

12

(Folytatás.)

— Ne menj, — könyörgött a lány — ott biztos halál vár reád.

Sirva ölelte át Sasa nyakát. Az egyre azon volt, hogy kiszakítsa magát az ölelő karok közül, a lány azonban kétségbeesetten kapaszkodott beléje.

— Nem engedlek, én boldogságom, nem bocsátalak! Maradj itt! Nem engedlek meghalni! A cár ügye ugyanis elveszett már rég és elveszett a Keresztkiék ügye is. A kommunizmus diadalmaskodik. Maradj itt, légy velünk és ur lehetsz még a tömeg fölött. Valósággal birkóztak egymással.

Egyszerre siető léptek zaja hangzott a folyosó kököckáin. A következő pillanatban hangos kiáltás kíséretében feltárult az ajtó.

— Hurrá, Szonja! Győzött a kommunista forradalom! Győzött a proletárdiktatura! Ma éjjel egész Oroszországban kikiáltották a szovjetot! Boldogabb napok várnak az elnyomottakra! Én mondom ezt neked, én Kamenev népbiztos!

A küszöbön ott állott Kamenev Vladimir népbiztos. A jobbában revolvert szorongatott.

Kamenev a szoba villanyfényétől elkápráztatva néhány pillanatig ott maradt a küszöbön állva. Azt hitte, hogy a leányát alva fogja találni és ehelyett, ime, ébren van és hozzá az egyik kadét társaságában. A meglepett pár zavarodottsága elárulta az apának, hogy mi történt.

Írtózatos harag támadt fel benne.

— Átkozott burzsujlakáj, — ordította magából kikelve — lakolj meg, amiért elcsábítottad a leányomat!

Ezzel magasra emelte revolverét és elsütötte.

Szonja látva apja mozdulatát hangos sikoltás közben Zubkov elé ugrott. Akkor dördült el a lövés.

A golyó kiröppent a revolvereséből.

Szonja jaj nélkül bukott a földre. Homlokán kopeknagyságu pirosuló seb támadt. Ott futott be szép fejébe a gyilkos golyó képében a halál.

Kamenev őrmester hangos zokogással borult le halott gyermeke mellé.

Zubkov Sándor felhasználta ezt a pillanatot, hogy kiszökjön a szobából. Végigrohant a sötét kerten.

A kadetiskolában és a városban is már mindenütt csend volt. Csak néha néha hangzott egy-egy lövés.

Zubkovnak sikerült feljutnia a kadetiskola folyosójára. Egyszerre csak megbotlott valamiben és elesett. Maga köré tapogatott és megállapította, hogy holttestben bukott el. Négykézláb próbált tovább kuszni a padlón. Akkor jött rá, hogy a folyosó tele van hullával. Lemondott róla, hogy bemerjen a szobájába és onnan elhozza a megtakarított zsebpénzét és írásait. A kapu alá botorkált, hogy onnan kimeneküljön az utcára. Sehol nem találkozott senkivel, aki útját állotta volna. A kadetiskolában szolgálatot teljesítő legénység most azzal volt elfoglalva, hogy végigportyázza az iskola legyilkolt tanárainak és növendékeinek szobáit és minél bőségesebb

zsakmányt ejtsen. Nem kellett fáradnia a kapu kinyitásával, mert az tárva-nyitva állott.

Az utcán mindenütt halálos csend fogadta. Világítás nem volt sehol. Szerenese, hogy éppen feljött a hold, így látni lehetett az utat.

Sűrűn feküdtek a járdán és a kocsiton a hullák, katonák és civilek vegyesen.

Zubkov Sándor mindenütt árnyékban maradván óvatosan haladt előbbre.

Végre elérkezett egy utcába, ahonnan elláthatott a Néva folyó hidjára. A hid előtt katonák táboroztak. Amennyire lehetett, megközelítette őket, hogy kihallgathassa a beszédeiket.

Sajátságos dologgal voltak elfoglalva.

Ollóval és bicskával levagdosták egymás vállairól a rangjelzéseket és a különböző katonai kitüntetések.

— Nincsen többé sarzsi, — mondta közülük az egyik — most már nincsen tiszt és nincsen közlegény, nincs őrmester és nincs káplár. Azért mindenkinek le kell vágni a katonai disztingciót, aki pedig azt nem teszi, az burzsuj és a kommunizmus ellensége.

Zubkov Sándor, amint ott állt egy nagy palota árnyékában, dacos makaességgel mondta maga elé:

— Hát én nem vágom le a disztingciót! Én igenis ellensége vagyok a kommunizmusnak! Én a cár hive vagyok!

És ujjaival végigtapogatta vállát és a kabátujjak alsó részét. A vállon ott volt az utolsó évfolyambeli kadétskolások aransujtásos jelvénye, a kabátujjakon pedig az őrmesteri sáv, amelyet mint kitűnő tanuló nemrég kapott.

Azonban a makaesség helyébe csak hamar a józan latolgatás lépett.

— Mit érek velem, — morfondírozott — ha a jelzéseimet meghagyom a bluzon? Legfeljebb elárulom magamat előtük. Beesnek, esetleg le is durantanak. Pedig az iskolában azt tanultam, hogy a hareban szüksége van az embernek a ravaszúságra is. Én hareban állok ezekkel.

Ezzel elővette zsebkését, nagyot sóhajtott és lefejtette bluzáról disztingciót. Minden darabot külön megeskolt, mielőtt zsebre tette volna.

— Most már majd nyugodtabban mutatkozhatom, — rebegette maga elé — elvégre nem bujdoshatok örökké.

Ezzel már tovább is ment. Eppen ki akart lépni az árnyékból, amikor az aszfalton egy fiatal munkáskülső ember hulláját látta meg.

Hirtelen ötlettől megkapva lehajolt a halotthoz, akinek a feje volt keresztüllöve, gyengéden felemelte és levette róla a kabátját. Aztán levette a maga bluzát, azt ráterítette a halottra és annak kabátját magára öltötte.

A kabát, amely kicsit szurtos, olajos volt, egészen ráillet. Most már biztos volt benne, hogy ebben a ruhában bátran mutatkozhat. Senki nem fogja sejtteni, hogy még néhány órával előbb a cári kadetiskola növendékeinek egyenruhája volt rajta.

(Folyt. köv.)

Utolsó nap jan. 15.

Addig a

Déli Hirlap

minden
uj

minden
rég

minden
temesvári

minden
vidéki

előfizetőjének

igénye van

egy darab
ingyen

gyermekfényképre

Jelentkezzék az előfizetési
nyugtával

Róth Jenő
fotóműtermében

Temesvár IV., Hunyadi-ut 15.

Déli Hirlap

1929 JANUAR 11

LEGUJABB

V. ÉVF. 8 SZÁM

Lelőtt egy ügyvédet nyílt utcán az elkeseredett gazdálkodó, aki anyagilag teljesen lönkrement

Beszterce, január 10.

Gyilkos merénylet tartja izgalomban az erdélyi Beszterce város lakosságát. Tegnap délelőtt tíz órakor a város piac-terén egy elkeseredett gazdálkodó lelőtte Vlaicu Gyula dr. ügyvédet, aki a halállal vívódik. A merénylet rugója abban a körülményben kérésendő, hogy Vlaicu kiméltlenül hozzájárult a gyilkosságra vetemedett ember anyagi romlásához. Telmann Mihály egykor jómodu szász gazdálkodó a merénylő, aki közvetlen közléről két lövést tett a piac-terén vele szembe jövő ügyvédre.

Az utóbbi évek gyenge termései és az általánosan rossz gazdasági viszonyok Telmannra arra kényszerítették, hogy földjére és házára száznegyvenezer lej kölcsönt vegyen fel Vlaicu Gyulától.

A kölcsönt ugyancsak a rossz gazdasági viszonyok miatt képtelen volt idejében visszafizetni, amelyek kamatai lassan hatalmas összegre szaporodtak. Vlaicu a megszorult gazdálkodó ellen minden belátás és emberi érzés nélkül vezette a hadjáratot úgy, hogy a száznegyvenezer leies kölcsön a teljes anyagi romlás felé sodorta Telmannra. Husz hold földje és háza nemrég dobra került, legutóbb pedig saját házából is kikerült az utcára.

A vagyonából kiforgatott ember elkeseredése ilyen körülmények között a végsőre fokozódott. Telmann utolsó pénzén revolvért vásárolt és tegnap délelőtt tíz órakor kiment a piac térre, hogy Vlaicu doktort megvárja, akiről tudta, hogy arra vezet az útja.

Amikor az ügyvéd vele szembe jött, szó nélkül elébe állott és gyors egymásutánban két lövést adott le.

Az egyik golyó Vlaicu mellébe, a másik pedig fejébe hatolt és az ügyvéd vértől borítva összerogyott.

A közeli rendőr nyomban letartóztatta a gyilkos gazdálkodót, az eszméletlen állapotban levő ügyvédet pedig bérkocsin a kórházba szállították. Amikor az orvosok megvizsgálták, még élt, de felépüléséhez semmi remény sincsen. Telmann a rendőrségen történt kihall-

gatása alkalmával a legnyugodtabban viselkedett és nem tagadta, hogy előre megfontolt szándékkal követte el végső elkeseredésében a gyilkos merényletet.

Besztercen és a környéken nagy fel-tűnést váltott ki a gyilkos merénylet, mert Vlaicu Gyula dr. ismert ember

volt ezen a vidéken. Neve különösen akkor szerepelt, amikor két év előtt egy másik besztercei ügyvéddel volt súlyos kimeneteli incidense, amelyben a végső szót a kolozsvári ítélőtábla mondotta ki. Utóbb azonban az ügyvédi kamara intervenciójára a két ellenfél kibékült.

Erélyes kézzel véget vet a kormány a kölcsöntárgyalások további huzavonájának

Bukarest, január 10.

Beavatott körök szerint a kormány a legközelebbi napokban véget vet a kölcsöntárgyalások huzavonájának és elküldi a francia pénzesopornak végső választ, amelynek azonnal való elintézését kéri. Lugojanu miniszterelnökségi államtitkár már meg is kapta a szükséges utasításokat arra vonatkozólag, hogy a tárgyalások befejezését ne engedje késleltetni. A lapok jelentése szerint a kormány ezen erélyes intézkedésére azért volt szükség, mert a francia Blair-esoport újabb és újabb követeléseket állított fel. A tárgyalások befejezését a pénzesoport szándékosan halogatta, a bukaresti kormány pedig más, főleg angol és amerikai tőkés kölcsönajánlatának birtokában van, amelyekre

azonban nem tud érdemleges választ adni mindaddig, amíg a Blair-esoport ki nem mondja az utolsó szót a Romániával folytatott tárgyalásokban. A kormány ezen lépésével áll kapcsolatban az is, hogy tegnap Angliába küldték Titea Viorel dr. képviselőt, aki valószínűleg az angol pénzügyi csoporttal fog érintkezést keresni és előkészíti a talajt arra az eshetőségre, ha a Blair-esoporttal a tárgyalások végleg megszakadnának.

A Lupta szerint két nap óta rendkívül élénk táviratváltás volt Bukarest és Páris között. A kormány határozott szándéka, hogy semmiféle további huzavonát a kölcsöntárgyalásokban nem enged. Akármilyen legyen is az eredmény, azonnali döntést kíván. Biztosra veszik, hogy negyvennyolc órán belül végleges döntésre kerül a sor.

Tőzsdei árfolyamok

Zürichben a lei 3.12 Párisban 15.40

Temesvári magánárfolyamok 1929 január 10-én reggel:

(A Kereskedelmi és Gazdasági Bank devizaosztályának árfolyamai.)

Minden pénznem mellett három számjegy áll. Ezek közül az első átutalást jelent pénzben, a második áruban a harmadik bankjegyet közpénzként.

Angol font: 807.00—807¹/₂—807¹/₂, dollár: 166.00—166.70—166.00, dinár 2.92 külföldi, 2.94 00 helyi, 2.91.00 effect, hollandi forint 67.05 67.15—67.20, francia frank 6.53—6.55—6.60, orosz lira 8.74 8.76 8.80 cseh kor.: 4.93 4.94¹/₂—4.95, német márká 39.65 39.75 39.80 osztrak schilling 23.40—23.50—23.50, magyar pengő 29.05—29.15—29.20, svájci frank: 32.05—32.15—32.00.

Terményárak:

Buza 700 tengeri 665, árpa 600, zab 630, rozs 630 korpa 500, lóliszt 500, burgonya 300 lei száz kilogrammonként. Napraforgómag 7, lucerna 45, vörös lucerna 65 lei egy kilonként.

KORMÁNYVÁLSÁG AUSZTRIA-BAN. Bécsből jelentik: A kormány parlament elé az eddigi lakóvédtörvény hatálytalanságáról javaslatot terjesztett. A javaslat a szocialistáknál nagy felháborodást váltott ki, népszavazást követelnek a javaslat elutasítására, hogy emiatt kormányválságra kerülhet sor.

KÉMKEDŐ VEZÉRKARI KAPTANY. Kopenhágából jelentik: Lebour dán vezérkari kapitány a szovjet javára kémkedést követett el, amiért tegnap állott a hadtörvényszék előtt. A kapitányt a kémkedésért három évre, titkárnőjét három évre ítélték.

VÉGZETES HIDEG. Prágából jelentik: A Bécs—znaimi gyorsvonat tegnap reggel összeütközött egy tehervonattal. A karambol az iglaji állomáson történt. A mozdony és az első kocsi elpusztultak. A mozdonyvezető és a fűtő meghaltak. A katasztrófa okai az, hogy a nagy hidegben a váltóházból a váltóhoz vezető sodrony elpattan és így a váltó nem működött.

KOMMUNISTÁK MEG AKARTÁK VERNI EGY KÉPVISELŐT. Londonból jelentik: Henderson munkáspárti képviselő vasárnap Hette'stoneban beszámolót mondott, amelyet a kommunisták meg akartak zavarni. A kommunisták nagy lármával vonultak be a gyűlésterembe és ott ordítottak. Az volt a szándékuk, hogy Henderson megtagadják és megverik. A rendőrség azonban hamarosan beleavatkozott a dologba, a tüntetőket szétzavarta és tizenkettőt el is fogott közülük.

A MAGYAR KALANDOR SZEREPE. Londonból jelentik: Bombayból érkezett hírek szerint lehetséges, hogy az afganisztáni felkelők mögött Trebitsch-Lincoln, az ismert magyar kalandor áll. Trebitsch-Lincoln, aki már a világ számos helyén szított felkeléseket, tavaly óta egy indiai buddhista kolostorban lakott. A kalandor fia, aki Angliában katonáskodott, gyilkosságot követett el, ezért halálra ítélték és az ítéletet végre is hajtották rajta. Trebitsch-Lincolnra ez annyira megrendítőleg hatott, hogy kolostorba vonult. A kolostorból azonban néhány hónap előtt nyomtalanul eltűnt és állítólag Afganisztán felé vette útját.

Bukarestben

a
Déli Hirlap minden
ujságkioszkban

Kapható

Felelős kiadó: VARNAY ELEMÉR dr.

Nyomatott a »HELICON« Bányai Nyomda Részvénytársaságnál Timisoara.